

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี :

กรณีศึกษากลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน

Costs and returns analysis of Thai Puan Mudmee fabric Ban Mi District, Lopburi Province :

Case Study in Ban Phuan Women' Volunteer Group

วรรณวิไล โกษะโยธิน (Wanwilai Kosayothin)¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาต้นทุนจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี : กรณีศึกษากลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน 2) วิเคราะห์ผลตอบแทนจากผ้ามัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี : กรณีศึกษากลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ประชากรคือสมาชิกกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวนจำนวน 60 คน สุ่มตัวอย่างจากสมาชิกกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน จำนวน 13 คนโดยวิธีเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลต้นทุน และรายได้จากการขายนำมาการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ผลตอบแทนด้วยการหาอัตราส่วนกำไรขั้นต้นและอัตราส่วนกำไรสุทธิ

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบผ้าเป็นผ้าทอมัดหมี่ 2 ตะกอขนาดกว้าง 1 เมตร ยาว 2 เมตร มีทั้งผ้าพื้นและผ้าลาย โดยมีต้นทุน ดังนี้ วัสดุดิบทางตรงต่อผืนของผ้าพื้น 125.00 บาท ผ้าลายโบราณและผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 112.50 บาท ค่าแรงงานต่อผืนของผ้าพื้น 150.00 บาท ผ้าลายโบราณ 238.00 บาท และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 288.00 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิตต่อผืนของผ้าพื้น 30.00 บาท ผ้าลายโบราณ 78.02 บาท และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 63.02 บาท รวมเป็นต้นทุนการผลิตต่อผืนของผ้าพื้น 305.00 บาท ผ้าลายโบราณ 428.52 บาท และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 463.52 บาท นอกจากนี้ยังพบว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารต่อผืนของผ้าทุกลาย 20 บาท

เมื่อผลิตเสร็จมีราคาขายผ้าพื้นต่อผืน 500.00 บาท ผ้าลายโบราณและลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯต่อผืน 800.00 บาท เมื่อคำนวณผลตอบแทน กำไรขั้นต้นต่อผืนของผ้าพื้น 195.00 บาท ผ้าลายโบราณ 371.48 บาท และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 336.48 บาท และกำไรสุทธิต่อผืนของผ้าพื้น 175.00 บาท ผ้าลายโบราณ 351.48 บาท และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 316.48 บาท จึงได้อัตราส่วนกำไรขั้นต้นของผ้าพื้น 39.00% ผ้าลายโบราณ 46.44% และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 42.06% และอัตราส่วนกำไรสุทธิของผ้าพื้น 35.00% ผ้าลายโบราณ 43.94% และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 39.56%

คำสำคัญ: ผ้ามัดหมี่ไทยพวน, ต้นทุน, ผลตอบแทน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the cost of Thai Puan Mudmee Fabric, Ban Mi District, Lop Buri Province: a case study of Ban Puan Women Volunteer Group, and 2) to analyze the cost of Thai Puan Mudmee Fabric, Ban Mi District, Lop Buri Province: A case study of Ban Puan Women's Volunteer Group. The population was 60 Ban Phuan women's volunteer group members randomly selected from 13 Ban Phuan women's volunteer group members by purposive sampling. As for the tool, the research used an interview form. As for the methods, non-participant observation was conducted to obtain the manufacturing process, while in-depth interviews and focus group discussions

¹ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail : wanwilai.k@lawasri.tru.ac.th

were conducted to attain cost and sales revenue. The content analysis was applied to find the gross profit margin ratio, then calculated the net profit margin ratio.

The research found that the pattern of the fabric was 2 takors, 1 meter wide and 2 meters long. There were both plain and patterned fabrics. The cost of Mudmee fabric comprised of raw materials per piece of plain fabric was 125.00 baht. The traditional pattern fabric and Chao Fah Sirivannavari pattern fabric cost 112.50 baht. Second, the labor cost per piece of plain fabric was 150.00 baht, the traditional pattern fabric was 238.00 baht, and Chao Fah Sirivannavari pattern fabric was 288.00 baht. Third, the manufacturing overhead per piece of plain fabric was 30.00 baht. The traditional pattern fabric cost 78.02 baht. Chao Fah Sirivannavari pattern fabric cost 63.02 baht. In total, the production cost per piece of plain fabric was 305.00 baht, traditional pattern fabric was 428.52 baht, and the Chao Fah Sirivannavari pattern fabric was 463.52 baht. There was 20 baht administrative and selling expenses per piece added to all types of fabric.

Finding of Mudmee fabric returns resulted as follows, the sale price per piece of plain fabric was 500.00 baht, while the sale prices per piece of traditional pattern fabric and Chao Fah Sirivannavari pattern fabric were the same which cost 800.00 baht. The gross profit per piece of plain, traditional pattern and Chao Fah Sirivannavari pattern were 195.00 baht, 371.48 baht and 336.48 baht respectively. Following by the net profits per piece of plain fabric, traditional pattern fabric and Chao Fah Sirivannavari pattern fabric were 175.00 baht, 351.48 baht, and 316.48 baht. After calculation of gross profit margin ratio showed 39.00% for plain fabric, 46.44% for traditional pattern fabric, and 42.06% for Chao Fah Sirivannavari pattern fabric. Lastly, the net profit margin ratio of plain fabric was 35.00%, traditional pattern fabric was 43.94% and Chao Fah Sirivannavari pattern fabric was 39.56%.

Keyword: Thai Puan Mudmee fabric, Cost, Returns

วันที่รับบทความ : 26 มิถุนายน 2566

วันที่แก้ไขบทความ : 11 สิงหาคม 2566

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 21 สิงหาคม 2566

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การทอผ้า นับเป็นงานหัตถศิลป์ที่ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ กรรมวิธีการทอผ้าแต่ละพื้นที่นั้น จะมีลักษณะแตกต่างกันทั้งรูปแบบของสีเส้นและลวดลาย การทอผ้ามัดหมี่เป็นภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทย พวนอำเภอบ้านหมี่โดยใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นร่วมกับจินตนาการนำมาสร้างสรรค์ลวดลายโบราณออกมาเป็นผ้าทอมัดหมี่อันประณีตงดงามและควรค่าแก่การอนุรักษ์ ผ้ามัดหมี่นิยมทอไว้ใช้ในชีวิตประจำวันภายในครัวเรือน ใช้ในพิธีกรรม ประเพณีต่าง ๆ รวมทั้งจำหน่ายสร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว และส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง นอกจากนี้ยังทำให้ภูมิปัญญาด้านการทอผ้ามัดหมี่ไม่สูญหายสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ตั้งเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2426 แรกตั้งใช้ชื่ออำเภอสนามแจง ในปี พ.ศ. 2482 มีพระราชกฤษฎีกา เปลี่ยนเป็นอำเภอบ้านหมี่ ซึ่งตั้งชื่อบ้านตามการประกอบอาชีพทอผ้ามัดหมี่ การมัดหมี่ (ikat) เป็นภาษาอินโดนีเซีย-มลายู หมายถึง การมัดลายที่เส้นยืนหรือเส้นพุ่งด้วยเชือกฟางเป็นเปลาะ ๆ ตามลายที่กำหนดก่อนนำไปย้อมสี เพื่อให้เกิดลวดลายและสีเส้นตามที่ผู้ทอต้องการเรียกว่า การมัดย้อม ซึ่งความสวยงามและเอกลักษณ์ของผ้า

ทอหมัดหมี่อำเภอบ้านหมี่ คือ รอยสีที่ค่อยซึมในเนื้อผ้าที่ติดกับลวดลาย ผ้าที่ทอจะเป็นผ้าชิ้น ผ้าขาวม้า ปัจจุบันมีการทอผ้าแล้วนำไปเย็บเป็นผ้าชิ้นสำเร็จรูปหรือผ้านำไปตัดเสื้อผ้าสำเร็จรูป ประชากรในอำเภอบ้านหมี่ประกอบอาชีพทำนาทำไร่เป็นหลักและอาชีพรอง คือ ทอผ้า เลี้ยงสัตว์ ภาษาวุฒที่ใช้ คือ ไทย ลาวและพวน การทอผ้าหมัดหมี่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนซึ่งอาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่นในเขตตำบลบ้านกล้วย ตำบลบ้านทราย และตำบลหินปัก จากการสัมภาษณ์คุณวนิดา รักพรหม ความเป็นมาของการทอผ้าหมัดหมี่ว่าในวัยเด็กของเธอได้เรียนรู้การทอผ้าหมัดหมี่มาโดยตลอด หลังเลิกเรียนทุกครั้งจะลงมือปั่นด้ายเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของแม่ เมื่อโตขึ้นก็เริ่มช่วยทอผ้าเพื่อทอผ้าไว้ใช้สอยในครัวเรือนหรือจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ตั้งอยู่ 82 หมู่ 10 ต.หินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ในอดีตการทอผ้าทำเป็นอิสระแต่ละบ้านมีกี่หรือหูกและแม่บ้านของแต่ละหลังคาเรือนก็จะลงทุน ทอผ้าและขายต่อให้กับพ่อค้าคนกลางหรือร้านค้าที่ขายวัตถุดิบในตลาดบ้านหมี่ ต่อมามีการรวมกลุ่มทอผ้าขึ้นในปี 2527 เริ่มต้นจากรวมหุ้นกันในราคาหุ้นละ 100 บาท ในระยะเริ่มแรกเป็นเพียงกลุ่มแม่บ้านทอผ้าหมัดหมี่ธรรมดา มีสมาชิกกว่า 10 คน ทุนจึงมีไม่มากนัก ต่อมาเมื่อ 27 ตุลาคม 2543 แม่บ้านที่ทอผ้าหมัดหมี่ได้รวมกลุ่มกันจัดตั้ง “กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการทอผ้าหมัดหมี่ เป็นการอนุรักษ์และสืบต่อวัฒนธรรมของบรรพบุรุษและเพื่อเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน มีสมาชิกแรกตั้ง 30 คน ถือหุ้นคนละ 100 บาท มีคุณวนิดา รักพรหมเป็นประธาน ได้รับการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หินปัก จัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดตั้งกลุ่มจำนวน 100,000 บาท จึงนำมาเป็นทุนในการบริหารจัดการ กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวนจะมีสมาชิกสมทบ คือ เป็นสมาชิกแต่ไม่ได้ร่วมทอซึ่งกลุ่มนี้จะได้รับเงินปันผลจากการลงทุนหุ้นละ 2 - 3 บาท ส่วนรายได้ร่วมทอจำนวน 10 - 15 คนนั้น จะได้รับเงินปันผลจากการลงทุน และยังได้รับค่าทอตามปริมาณงาน ซึ่งถือเป็นรายได้อีกทางหนึ่งสำหรับครัวเรือนที่ทอผ้าเป็นอาชีพ แม้ว่าการทอผ้าจะกระจายไปยังบ้านสมาชิกแต่ผ้าทุกผืนจะได้รับการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพจากคุณวนิดา โดยจะทำการตรวจสอบเมื่อสมาชิกนำผ้าที่ทอเสร็จมาส่งให้กลุ่มฯ ทั้งนี้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 กลุ่มฯงดจ่ายปันผล (วนิดา รักพรหม, 2565) คุณวนิดาใช้เวลาเข้าอบรมเพื่อเรียนรู้การบริหารจัดการแล้วนำมาปรับให้เข้ากับการดำเนินงานของกลุ่ม ทางด้านการผลิตมีการแบ่งงานให้สมาชิกตามความถนัด เช่น หมัดหมี่ ย้อมหมี่ ทอ ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะตัวของสมาชิกแต่ละคน สมาชิกกลุ่มฯ ยังคงทำการผลิตที่บ้าน ทางด้านการตลาดบ้านคุณวนิดาเป็นศูนย์รวมสำหรับลูกค้าติดต่อซื้อขายหรือดูงาน การเข้าถึงของลูกค้าพบว่ามีอุปสรรคเนื่องจากตั้งอยู่กลางหมู่บ้าน แต่ด้วยฝีมือการทอและคุณภาพ ความสวยงามของผ้าปัญหาการเข้าถึงของลูกค้าจึงหมดไป ลูกค้าส่วนใหญ่จะเข้ามาเพื่อสั่งผ้าทอหมัดหมี่ที่กลุ่มฯ ลูกค้าหลักที่สำคัญคือ กลุ่มข้าราชการและหน่วยงานภาครัฐที่นิยมสั่งทอมีทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสาน (สุจิต เมืองสุข, 2564)

กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวนจะดำเนินงานมากกว่า 20 ปี ในการดำเนินงานกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวนมีการบันทึกบัญชีรับ - จ่ายอย่างง่าย สามารถคิดต้นทุนการผลิตอย่างคร่าวๆ ได้ แต่ยังไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง อันจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายราคา การกำหนดนโยบายส่งเสริมการขาย การกำหนดนโยบายสินค้าที่จะทำการผลิตและขาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาต้นทุนและอัตราผลตอบแทนของผ้าหมัดหมี่และพัฒนาความรู้ในการคำนวณต้นทุน การบริหารจัดการและการควบคุมต้นทุนในการผลิต เพื่อให้สามารถกำหนดกลยุทธ์อย่างเหมาะสม ทำให้กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวนมีความเจริญเติบโตและยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนจากผ้าหมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี : กรณีศึกษากลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน
2. เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากผ้าหมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี : กรณีศึกษากลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

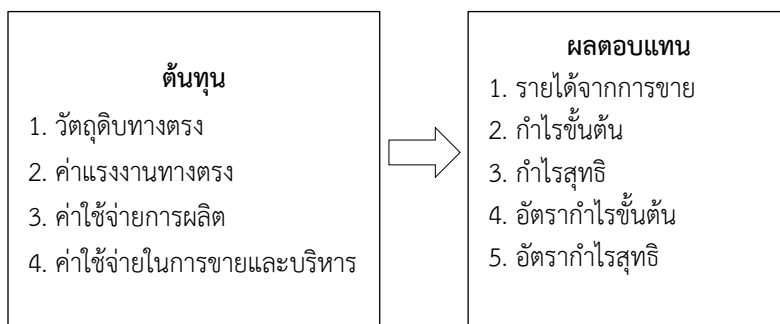
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ตั้งอยู่ 82 หมู่ 10 ต.หินปัก อ.บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าหมัดหมี่

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ คือ กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน สมาชิกทั้งหมด 60 คน
 1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นตัวแทนของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน 13 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sample) ได้แก่ ประธานกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน 1 คน และตัวแทนของผู้ที่ทำหน้าที่คั้นหัวหมี่ 2 คน ออกแบบลายผ้า มัดหมี่และย้อมสี 3 คน ย้อมสี แกะหมี่ ปั่นหมี่และทอผ้า 7 คน

2. ด้านพื้นที่ เลขที่ 82 หมู่ 10 ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
3. ด้านเนื้อหาที่ศึกษา ในการศึกษาทำการศึกษเฉพาะผ้าทอมัดหมี่ 2 ตะกอล ประกอบด้วย
 - 3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน
 - 3.2 กระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่
 - 3.3 ต้นทุน
 - 3.4 ผลตอบแทน
4. ด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการทำวิจัยคือ มิถุนายน 2565 ถึง มกราคม 2566

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย (ถ้ามี)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2. แนวคิดทฤษฎี

ผ้ามัดหมี่ มัดหมี่ (ikat) เป็นชื่อเรียกที่รู้จักกัน โดยทั่วไป โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานซึ่งมีการทอผ้ามัดหมี่มากที่สุดในภาคเหนือนิยมเรียกว่า มัดก่าน มัดหมี่เป็นกรรมวิธีการสร้างลวดลายบนผืนผ้าแบบหนึ่ง ที่เกิดจากการมัดเส้นด้ายที่จะนำไปใช้ในการทอผืนผ้าโดยมัดเส้นด้ายให้เป็นเปลาะ ๆ ตามลวดลายที่กำหนดไว้ให้แน่นด้วยวัสดุต่าง ๆ ตามแต่ละท้องถิ่นนิยมใช้ เช่น เชือกกล้วย ใบवानสากเหล็ก หรือเส้นเชือกพลาสติกเพื่อปิดกั้นไม่ให้เส้นด้ายที่มัดไว้สัมผัสกับสีย้อม แล้วนำเส้นด้ายที่มัดแล้วไปย้อมสีเมื่อแห้งแล้วแกะวัสดุที่มัดนั้นออก หากต้องการให้เกิดลวดลายที่มีหลายสี ต้องมัดและย้อมสีทับกันหลายครั้งเพื่อให้ได้ลวดลายสีสันทตามต้องการ หลังจากนั้นเตรียมเส้นด้ายเพื่อใช้ทอเป็นผืนผ้า เมื่อทอออกมาเป็นผืนผ้าเสร็จแล้วจะเกิดเป็นลวดลายและสีสันทที่ต้องการ วิธีการมัดหมี่แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) มัดหมี่เส้นยืน 2) มัดหมี่เส้นพุ่ง และ 3) มัดหมี่สองทาง (กรมศิลปากร, ม.ป.ป.)

ต้นทุน หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ซึ่งเป็นลักษณะของการลดลงในสินทรัพย์หรือเพิ่มขึ้นในหนี้สิน ต้นทุนที่เกิดขึ้นอาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรือในอนาคตก็ได้ เมื่อต้นทุนใดที่เกิดขึ้นแล้วและกิจการได้ใช้ประโยชน์ไปทั้งสิ้นแล้ว ต้นทุนนั้นก็จะถือเป็น “ค่าใช้จ่าย” (Expenses) ดังนั้น ค่าใช้จ่ายจึงหมายถึงต้นทุนที่ได้ให้ประโยชน์และกิจการได้ใช้ประโยชน์ทั้งหมดไปแล้วในขณะนั้นและสำหรับต้นทุนที่กิจการสูญเสียไป แต่จะให้ประโยชน์แก่กิจการในอนาคตเรียกว่าสินทรัพย์ (Assets) (อนุรักษ์

ทองสุโขวงศ์, 2562) ต้นทุนประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

ผลตอบแทน เป็นการรายงานผลการดำเนินงานซึ่งสามารถแสดงในรูปงบกำไรขาดทุน (Income statement) เป็นหนึ่งในงบการเงินที่รายงานเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย กำไร และขาดทุนในแต่ละรอบบัญชี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน (หลักทรัพย์บัวหลวง, 2564) สามารถคำนวณหาได้ ดังนี้

รายได้จากการขายและบริการ – ต้นทุนการขาย = กำไรขั้นต้น

กำไรขั้นต้น + รายได้อื่นๆ – ค่าใช้จ่ายในการขาย – ค่าใช้จ่ายในการบริหาร = กำไรที่มาจากการดำเนินงาน

กำไรที่มาจากการดำเนินงาน – ค่าใช้จ่ายทางการเงิน = กำไรก่อนหักภาษีเงินได้

กำไรก่อนหักภาษีเงินได้ – ค่าใช้จ่ายภาษี = กำไรสุทธิ

นอกจากผลตอบแทนจะแสดงในรูปแบบงบกำไรขาดทุนแล้วยังสามารถแสดงผลตอบแทนจากการลงทุนเป็นการเปรียบเทียบกำไรจากการลงทุนเปรียบเทียบกับรายได้ โดยวิเคราะห์จากความสามารถในการทำกำไร ซึ่งเป็นอัตราส่วนวัดความสามารถในการหากำไร เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประเมินความสามารถในการทำกำไรเปรียบเทียบกับรายได้ของธุรกิจ ประกอบด้วยอัตราส่วนสำคัญ (นุชจรี พิเชฐกุล, 2561) ดังนี้

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นของกิจการว่าเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้จากการขาย

$$\text{อัตราส่วนกำไรขั้นต้น} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น} \times 100}{\text{รายได้จากการขาย}}$$

อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรสุทธิของกิจการว่าเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของรายได้จากการขาย

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{รายได้จากการขาย}}$$

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นภลัย บุญทิม (2565) ได้ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์ งานวิจัยนี้นำเสนอต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองใน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมือง โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผ้าทอพื้นเมืองไทหล่ม ในอำเภอหล่มสักและอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลแบบเจาะจง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะแสดงผลด้วยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ การคำนวณต้นทุน รายได้ กำไร(ขาดทุน) อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย ระยะเวลาคืนทุน และอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน ผลการศึกษาพบว่า มีวิธีการทอผ้าด้วยการมัดหมี่ที่มีลวดลายเหมือนกัน ซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์ของชาวไทหล่มโดยผ้าทอดังกล่าวนั้นมีชื่อเรียกว่า “ชินหัวแดงตีนก่าน” ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของชินหัวแดงตีนก่านต่อผืน (1 ผืน เท่ากับ 1.80 เมตร) พบว่า (1) ค่าใช้จ่ายในการลงทุนในอุปกรณ์ทอผ้าโดยเฉลี่ยกลุ่มละ 128,000 บาท และต้นทุนเฉลี่ยจำแนกตามวัสดุที่ใช้ในการทอซึ่งได้แก่ไหม ต้นทุนเท่ากับ 1,409.90 บาท ส่วนด้ายประดิษฐ์ผสมไหมต้นทุนเท่ากับ 877.74 บาท และด้ายประดิษฐ์ ต้นทุนเท่ากับ 768.50 บาท ต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากค่าแรงงานในการทอผ้า

เนื่อทอง ระดาสาร และธนาพร วิสัยศิลป์ (2565) เรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการจากการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ : กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหมมัดหมี่บ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิต ต้นทุน และผลตอบแทนจากการผลิตผ้าไหมมัดหมี่กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหมมัดหมี่บ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการผ้าไหมมัดหมี่มีรูปแบบการผลิต 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. ผู้ผลิตเองทุกกระบวนการตั้งแต่การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม สาวไหม ย้อมสี มัดหมี่ และทอ 2. ผู้ผลิตที่ซื้อเส้นไหมจากแหล่งปลูกหม่อนและเลี้ยงไหมทั้งในหมู่บ้านและต่างจังหวัดนำมามัดหมี่ ย้อมสี แกหมี่ และทอออกมาเป็นผ้าไหมมัดหมี่ 2) ต้นทุนในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่จากผู้ทำซื้อเส

นใหม่มาทำการผลิตเองทุกกระบวนการ พบว่า มีต้นทุนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่เฉลี่ยต่อเดือน 40 เมตร และมีต้นทุนการผลิตต่อ 1 เมตร เป็นวัตถุดิบทางตรง 315 บาท ค่าแรงงานทางตรง 300 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 91.25 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 5.77 บาท รวมต้นทุนการผลิตต่อเมตร 712.02 บาท

นันทิดา ชะเวงรัมย์ นฤมล วงษ์สุวรรณ ชนิภา พลคาเมทินี ศรีพุฒ และสุพัตรา รักการศิลป์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุน ผลตอบแทน และวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโคกเมือง มีรายได้จากการขายจำนวน 6,600,000 บาท และมีต้นทุนการผลิตจำนวน 3,016,190 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้นจำนวน 3,583,810 บาท คิดเป็นอัตรากำไรขั้นต้น 54.30% คิดเป็นกำไรสุทธิจำนวน 3,532,050 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 53.52%

แก้วมณี อุทธิรัมย์, จริญญา สันฐิตินาวาณ, น้ำอ้อย จันทะนาม, แพร่วิภา นิลแก้ว และสุภาภรณ์ แสนทุนท้าว (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 11 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์มีรายได้จากการขายต่อปีเท่ากับ 12,320,000 บาท มีรายได้จากการขายต่อหูกเท่ากับ 220,000 บาท โดยเฉลี่ยทั้ง 11 กลุ่ม มีรายได้ จากการขายทั้งปีเท่ากับ 1,120,000 บาท มีรายได้จากการขายต่อหูกเท่ากับ 20,000 บาท และมีต้นทุนรวม เท่ากับ 6,330,586 บาท จำแนกเป็นต้นทุนขาย เท่ากับ 6,204,306 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เท่ากับ 126,280 บาท ซึ่งส่งผลให้กลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตำบลนาโพธิ์ มีกำไรขั้นต้นเท่ากับ 6,115,694 บาทคิด เป็นอัตรากำไรขั้นต้น 49.64 และมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน เท่ากับ 5,989,414 บาท คิดเป็นอัตรากำไรสุทธิ 48.62

จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้า ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเจาะจง โดยใช้ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ การคำนวณต้นทุน รายได้ กำไร (ขาดทุน) อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sample) จำนวน 13 คน ได้แก่ ประธานกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน 1 คน และตัวแทนของผู้ที่ทำหน้าที่ค้นหัตถ์ 2 คน ออกแบบลายผ้า มัดหมี่และย้อมสี 3 คน ย้อมสี แกะหมี่ ปั่นหมี่ และทอผ้า 7 คน

2. ติดต่อประสานงานกับกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวนเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดกิจกรรม แนะนำตัวผู้วิจัยและทีมงาน โครงการวิจัย วัตถุประสงค์ กระบวนการ ประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตในการเก็บและเผยแพร่ข้อมูล

3. จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต และต้นทุนการผลิตผ้าทอมัดหมี่ จำนวน 1 ครั้ง ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2565 โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เรื่อง กระบวนการผลิต ความหมายของต้นทุน ประเภทของต้นทุน การคำนวณต้นทุนและการนำต้นทุนไปใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจ จำนวนผู้เข้าร่วมอบรม 13 คน เมื่อสิ้นสุดการบรรยายทำการประเมินผลโดยการให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบคำถาม

4. จัดเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมอบรมความรู้ในวันที่ 13 ธันวาคม 2565 โดยการสังเกตกระบวนการผลิต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการผลิต ต้นทุน และผลตอบแทนของผ้ามัดหมี่ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์และใช้ข้อคำถามแบบเปิด

(Open-end Question) แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่ ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนผ้ามัดหมี่ และ ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนผ้ามัดหมี่

5. รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มฯ นำมาเรียบเรียง แล้วนำกลับไปให้ผู้เข้าร่วมอบรมตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลในวันที่ 12 มกราคม 2566

6. ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลที่ได้จากผู้ทอผ้ามัดหมี่ไทยพวน เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน กระบวนการผลิตของผ้ามัดหมี่ ปัญหาและอุปสรรค และใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) สำหรับข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตของผ้ามัดหมี่ ประกอบด้วย 1) วัตถุดิบทางตรง 2) ค่าแรงงาน 3) ค่าใช้จ่ายการผลิต 4) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และผลตอบแทนของผ้ามัดหมี่ ประกอบด้วย รายได้จากการขาย กำไรขั้นต้น กำไรสุทธิ แล้วนำมาคำนวณหาอัตราส่วนกำไรขั้นต้น และอัตราส่วนกำไรสุทธิ

7. ผู้วิจัยนำข้อมูลให้กลุ่มฯ ตรวจสอบความถูกต้อง และเผยแพร่

4. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน

1.1 การบริหารกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน

กลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ตั้งอยู่ 82 หมู่ 10 ต.หินปัก อ.บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีสมาชิกทั้งหมด 60 คน มี นางวนิดา รักพรม เป็นประธานกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน และเป็นผู้ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่มฯ โดยสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-75 ปี สมาชิกมีประสบการณ์ในการทอผ้าไม่น้อยกว่า 15 ปี

1.2 ด้านการผลิต

การผลิตผ้าทอมัดหมี่มีการสืบสานภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนั้นยังศึกษาค้นคว้า และทดลองการทอผ้ามัดหมี่ลายใหม่ ๆ เช่น ลายดอกพิกุลสัญลักษณ์ของจังหวัดลพบุรี ลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ การทอมัดหมี่มีความเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตผู้ทอจะทำตั้งแต่เริ่มต้นในการขึ้นด้ายยืน มัดหมี่ ย้อมสี บันทึบและทอผ้าจนเสร็จเป็นผืนรวมทั้งรับผิดชอบต้นทุนทั้งหมดในการทอผ้ามัดหมี่ แต่ในปัจจุบันการทอผ้ามัดหมี่ของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน จะดำเนินงานในรูปแบบกลุ่ม โดยมีประธานและกรรมการเป็นผู้ดำเนินงาน ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การกำหนดและจ่ายค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ โดยสมาชิกจะได้รับค่าแรงงานในการผลิตผ้าทอเท่านั้น และในการผลิตมีการแบ่งงานกันทำตามความเชี่ยวชาญ เช่น ผู้เชี่ยวชาญงานย้อมก็จะทำเฉพาะการย้อม หรือผู้เชี่ยวชาญการทอก็จะทออย่างเดียว การจ่ายค่าแรงจะคิดให้ตามงาน เป็นต้น

1.3 ด้านการตลาด

กลุ่มฯ จะทำหน้าที่กำหนดราคาขาย และมีการจัดจำหน่ายผ่านหน้าร้าน ซึ่งเป็นที่ทำการของกลุ่มฯ เป็นหลัก และมีช่องทางส่งเสริมการจัดจำหน่ายผ่าน Facebook และ Line และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการในการสร้างช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น การนำไปขายในงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช นอกจากนี้ยังรับคำสั่งทอผ้าสำหรับตัดเสื้อผ้าจากโรงเรียนหรือหน่วยงานราชการ

2. กระบวนการผลิตผ้ามัดหมี่

การผลิตผ้าทอมัดหมี่ของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน มี 2 ลักษณะ คือ 1) การทอผ้ามัดหมี่ 2 ตะกอ เป็นลายขัดธรรมดา ผ้าจะใช้ได้เพียงหน้าเดียว และ 2) การทอผ้ามัดหมี่ 4 ตะกอ จะทำให้ได้เนื้อผ้าที่แน่น และมีความหนามากกว่า 2 ตะกอ ผ้าทอมัดหมี่ 1 ผืน มีความกว้างโดยประมาณ 1 เมตร และความยาวโดยประมาณ 2 เมตร จะสามารถตัดเสื้อได้ 1 ตัว ผ้าทอมัดหมี่ของกลุ่มจะทอได้ประมาณเดือนละ 15 ผืน ขึ้นอยู่กับลายและความยากง่ายในการทอว่าเป็นผ้าพื้น ผ้าลายโบราณ หรือลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ การผลิตผ้าทอมัดหมี่ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การคันหัวหมี่ เป็นการนำด้ายประดิษฐ์มาคัน ตามลายหมี่ โดยนำด้ายเป็นโงมลำดับเส้นให้เป็นหัวหมี่ เรียกว่า การคันหมี่ แล้วนำมาใส่โงมมัดหมี่ เพื่อเตรียมการมัดหมี่ต่อไป

2. การมัดหมี่ และการย้อมสี เป็นขั้นตอนที่มีการนำหมี่ที่คันแล้วมามัดลายตามที่ต้องการด้วยเชือกฟาง แล้วนำไปย้อมสี โดยแช่ในน้ำสีที่อุณหภูมิประมาณ 30 นาที ให้สีค่อยๆ ซึมเข้าเส้นด้าย ใช้ไม้คนตลอดห้ามหยุดคนจนกว่าน้ำจะจืด (สีจะใส) หลังจากนั้นจึงนำหมี่มาบิดแล้วนำมาตากให้แห้ง

3. การแกะหมี่ และการปั่นหมี่ เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากนำด้ายมัดหมี่ที่ย้อมสีและตากจนแห้งสนิทแล้วมาแกะเชือกฟางออก ซึ่งเรียกว่า การแกะหมี่ นำมาใส่โงมเพื่อปั่นหมี่ใส่หลอดด้ายเล็ก ๆ ตามลายผ้าโดยต้องเรียงลำดับต่อเนื่องกันไปจนหมดหัวหมี่เพื่อให้ได้ลายผ้าต่อเนื่องกัน หากเรียงลำดับไม่ถูกต้องจะทำให้ลายผ้าทอดเพี้ยนหรือไม่เป็นลาย

4. การทอผ้า เป็นการเอาด้ายยืนและด้ายพุ่งมาขัดกัน เพื่อให้เกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ บนผืนผ้า โดยด้ายพุ่ง และด้ายยืนอาจเป็นด้ายสีเดียวกัน หรือต่างสีกันขึ้นกับประเภทผ้า และลายมัดหมี่

3. ต้นทุนผ้ามัดหมี่

การทอผ้ามัดหมี่ มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรกกับอุปกรณ์ทอผ้า และต้นทุนในการทอผ้ามัดหมี่ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 เงินลงทุนเริ่มแรก เป็นเงินลงทุนสำหรับการซื้ออุปกรณ์ในการผลิตผ้ามัดหมี่ เช่น กี่ทอผ้า กง หลา โงมมัดหมี่ พิมพ์ เป็นต้น รวมทั้งสิ้น เท่ากับ 8,635.00 บาท และคิดค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ต่อปี เท่ากับ 650.50 บาท ในงานวิจัยนี้ไม่รวมค่าเสื่อมราคาในต้นทุนการผลิต เพราะอุปกรณ์ใช้งานมานานเกินกว่าอายุการใช้งาน

3.2 ต้นทุน ในการวิจัยนี้จำแนกต้นทุนตามลักษณะลายผ้าออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ผ้าพื้น เป็นผ้าที่ทอโดยใช้ด้ายประดิษฐ์สำเร็จรูปทั้งด้ายยืนและด้ายพุ่ง 2) ผ้าลายโบราณ เป็นผ้าที่ทอโดยใช้ด้ายประดิษฐ์สำเร็จรูปเป็นด้ายยืน และด้ายพุ่งใช้ด้ายประดิษฐ์สีขาวซึ่งผ่านการมัดหมี่ และการย้อมสี และ 3) ผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ เป็นผ้าที่ทอโดยใช้ด้ายประดิษฐ์สำเร็จรูปเป็นด้ายยืนและด้ายพุ่งใช้ด้ายประดิษฐ์สีขาวซึ่งผ่านการมัดหมี่และการย้อมสี ซึ่งแตกต่างจากผ้าลายโบราณในขั้นตอนการแกะหมี่ และการปั่นหมี่ที่มีความซับซ้อนมากกว่า ต้นทุนผ้ามัดหมี่ ประกอบด้วย ต้นทุนการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร มีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ประกอบด้วยด้ายประดิษฐ์สำเร็จรูปและด้ายประดิษฐ์สีขาวซึ่งจะนำไปย้อมสีเองตามลายผ้ามัดหมี่ ทั้งนี้ในการทอผ้ามัดหมี่ 1 ผืน จำนวน 2.5 ไร่ และด้ายพุ่ง จำนวน 2.5 ไร่ โดยด้ายประดิษฐ์สำเร็จรูป มีราคาไร่ละ 25 บาท และด้ายประดิษฐ์สีขาว มีราคาไร่ละ 20 บาท

3.2.2 ค่าแรงงานทางตรง การจ่ายค่าแรงงานในการผลิตผ้ามัดหมี่จะแบ่งเป็น 3 ส่วน โดยการคิดค่าแรงงาน มีรายละเอียดดังนี้

1) ค่าแรงงานในการคันหัวหมี่ ค่าแรงงานที่จ่ายให้กับสมาชิกที่ทำหน้าที่คันหมี่ มีต้นทุนต่ำกว่าค่าแรงงานในขั้นตอนอื่น เนื่องจากปัจจุบันได้มีการนำเครื่องจักรมาใช้คันหมี่ โดยคิดต้นทุนของผ้า 1 ผืนใช้เส้นด้ายประดิษฐ์ 13 ลำ มีต้นทุนต่อลำ เท่ากับ 1 บาท คิดค่าแรงงานผืนละ 13 บาท

2) ค่าแรงงานในการมัดหมี่และย้อมหมี่ คนมัดหมี่และย้อมหมี่ของกลุ่มฯ เป็นคนเดียวกัน กลุ่มฯ จะคิดค่าแรงงานให้สำหรับการมัดหมี่และย้อมหมี่ ผืนละ 75 บาท

3) ค่าแรงงานในการแกะหมี่ ปั่นหมี่ และทอผ้า กลุ่มฯ จะคิดค่าแรงงานให้สำหรับแกะหมี่ ปั่นหมี่และทอผ้า ผ้าพื้นผืนละ 150 บาท ผ้าลายสูงสุดไม่เกิน 250 บาท ขึ้นอยู่กับลายผ้า เช่น ลายโบราณที่ต้องใช้ด้ายประดิษฐ์ 49 ลำ คิดค่าแรงงานให้ผืนละ 250 บาท และสำหรับลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ จะเพิ่มค่าปั่นหมี่ ผืนละ 50 บาท

3.2.3 ค่าใช้จ่ายการผลิต ค่าใช้จ่ายในการผลิตผ้าทอมัดหมี่ จะประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร และค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ มีรายละเอียดดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร มีรายละเอียดดังนี้

- สีย้อมด้ายประดิษฐ์ การทอผ้ามัดหมี่ลายโบราณ หรือลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนภักดี อาจใช้ 2 สี หรือ 3 สี ต้นทุนของสีห่อละ 10 บาท ในการวิจัยนี้จะคิดต้นทุนของสีที่ใช้ในจำนวนสูงสุดของผ้าแต่ละประเภท โดยผ้าลายพื้นไม่มีต้นทุนค่าสีย้อม ส่วนผ้าลายโบราณจะใช้ 2 - 3 สี คิดต้นทุนของปริมาณการใช้ต่อผืนสูงสุด เท่ากับ 3 ห่อ รวมต้นทุนค่าสีย้อมด้ายประดิษฐ์ต่อผืน เท่ากับ 30 บาท และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนภักดี จะใช้ 1 - 2 สี คิดต้นทุนของปริมาณการใช้ต่อผืนสูงสุด เท่ากับ 2 ห่อ รวมต้นทุนค่าสีย้อมด้ายประดิษฐ์ต่อผืน เท่ากับ 20 บาท

- ค่าสาธารณูปโภค ซึ่งประกอบด้วย ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยผืนละ 20.00 บาท และค่าน้ำประปาใช้ในการย้อมเฉลี่ย ผืนละ 0.02 บาท(ยกเว้นผ้าพื้น) รวมต้นทุนค่าสาธารณูปโภคต่อผืน 20.02 บาท

- ถูมือ ใส่เพื่อใช้ย้อมผ้ามัดหมี่ขึ้นอยู่กับจำนวนสีที่ใช้ในการย้อม มีราคาเฉลี่ยคู่ละ 5 บาท ผ้าลายโบราณใช้ 3 คู่ 15 บาท และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัฒนภักดี ใช้ 2 คู่ 10 บาท

- เชือกฟาง ใช้สำหรับมัดหมี่เพื่อกำหนดลายที่ต้องการก่อนนำไปย้อมราคาม้วนละ 15 บาท ซึ่งในการย้อมผ้ามัดหมี่แต่ละผืนจะใช้ไม่เท่ากันขึ้นกับลายผ้า ในส่วนนี้จึงเฉลี่ยให้กับผ้าผืนละ 3 บาท

- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เช่น ค่าพิน ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ เป็นต้น โดยประมาณต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ผืนละ 10 บาท

2) ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ ปีละ 650.50 บาท แต่จากการศึกษาพบว่าอุปกรณ์ดังกล่าวมีการใช้งานมากกว่า 20 ปี จึงไม่มีการคำนวณค่าเสื่อมราคา

การรวบรวมข้อมูลต้นทุนการผลิตผ้าทอมัดหมี่ ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิตนำมาคำนวณเป็นต้นทุนการผลิตผ้ามัดหมี่ต่อผืน ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ต้นทุนการผลิตผ้ามัดหมี่ต่อผืน

รายการ	ผ้าพื้น (บาท)	ผ้าลายโบราณ (บาท)	ผ้าลายขอเจ้า ฟ้าสิริวัฒนภักดี (บาท)
วัตถุดิบทางตรง (ด้ายประดิษฐ์)			
- ด้ายยืน	62.50	62.50	62.50
- ด้ายพุ่ง	62.50	50.00	50.00
รวมต้นทุนวัตถุดิบทางตรง	125.00	112.50	112.50
ค่าแรงงานทางตรง			
- ค่าแรงงานในการค้นหัวหมี่	-	13.00	13.00
- ค่าแรงงานในการมัดหมี่ และย้อมหมี่	-	75.00	75.00
- ค่าแรงงานในการแกะหมี่ ปั่นหมี่ และทอผ้า	150.00	150.00	200.00
รวมต้นทุนค่าแรงงาน	150.00	238.00	288.00
ค่าใช้จ่ายการผลิต :			
- สีย้อมด้ายประดิษฐ์	-	30.00	20.00
- ค่าสาธารณูปโภค	20.00	20.02	20.02
- ถูมือ	-	15.00	10.00

- เชือกฟาง	-	3.00	3.00
- ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	10.00	10.00	10.00
รวมต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต	30.00	78.02	63.02
รวมต้นทุนการผลิต	305.00	428.52	463.52

จากตารางที่ 1 ต้นทุนการผลิตผ้าสูงสุด คือ ผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ต่อผืน 463.52 บาท รองลงมา ผ้าลายโบราณต่อผืน 428.52 บาท และต่ำที่สุดผ้าพื้นต่อผืน 305.00 บาท และเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบต้นทุน พบว่า ผ้าทุกประเภทมีต้นทุนค่าแรงงานมากที่สุด รองลงคือวัตถุดิบ และต่ำที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายการผลิต

3.2.4 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดการดำเนินงานของกลุ่มฯ และการนำสินค้าไปจำหน่าย ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มฯ ไม่มีการคิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานหรือค่าบริหาร ส่วนใหญ่มีแต่ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเอง ได้แก่ ค่าบรรจุภัณฑ์ต่อผืน 20 บาท ค่าใช้จ่ายในการขายหลัก เช่น หากต้องเดินทางไปขายนอกที่ตั้งของกลุ่มฯ หรือมีค่าเช่าพื้นที่ในการขายสินค้า หรือมีการส่งสมาชิกเข้าร่วมอบรมหรือไปถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในการพัฒนา กลุ่มฯ ได้รับเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากส่วนราชการที่ให้นำสินค้าไปขาย

4. ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนผ้ามัดหมี่

จากการสัมภาษณ์กลุ่มฯ ได้กำหนดราคาขายของผ้าทอ 2 ตะก้อ เป็นผ้าพื้นผืนละ 500 บาท ผ้าลายโบราณ ผืนละ 800 - 1,200 บาท ขึ้นอยู่กับลายผ้าทอมัดหมี่ และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ผืนละ 800 บาท มีการลดราคาของผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ จากผืนละ 1,000 บาท เพื่อให้ขายได้เร็วและง่ายขึ้น และมีเงินทุนหมุนเวียนสร้างรายได้ภายในกลุ่มฯ ในการวิจัยนี้จะนำเสนอรายได้จากราคาขายที่ต่ำสุดของแต่ละลาย และต้นทุนการผลิตจะใช้ต้นทุนที่ได้จากการประมาณการสูงสุด นำมาหาค่ากำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิของผ้าทอมัดหมี่ต่อผืน ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 รายได้จากการขาย และต้นทุนขาย กำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิต่อผืน

รายการ	ผ้าพื้น (บาท)	ผ้าลายโบราณ (บาท)	ผ้าลายขอเจ้าฟ้า สิริวัณณวรีฯ (บาท)
รายได้จากการขาย	500.00	800.00	800.00
หัก ต้นทุนการขาย	305.00	428.52	463.52
กำไรขั้นต้น	195.00	371.48	336.48
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	20.00	20.00	20.00
กำไรสุทธิ	175.00	351.48	316.48

จากตารางที่ 2 ผ้าที่มีกำไรขั้นต้นสูงสุด คือ ผ้าลายโบราณต่อผืน 371.48 บาท รองลงมา คือ ผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ต่อผืน 336.48 บาท และต่ำที่สุด คือ ผ้าพื้นต่อผืน 195.00 บาท สอดคล้องกับกำไรสุทธิสูงสุด คือ ผ้าลายโบราณต่อผืน เท่ากับ 351.48 บาท รองลงมาผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ต่อผืน 316.48 บาท และต่ำที่สุดผ้าพื้นต่อผืน 175.00 บาท

จากข้อมูลข้างต้นสามารถนำมาคำนวณหาผลตอบแทนจากอัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ โดยจำแนกตามลายผ้า ดังตาราง 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 อัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ

รายการ	ผ้าพื้น	ผ้าลายโบราณ	ผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ
	(บาท)	(บาท)	(บาท)
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น = $\frac{\text{กำไรขั้นต้น} \times 100}{\text{ขายสุทธิ}}$	$= \frac{195.00 \times 100}{500.00}$	$= \frac{371.48 \times 100}{800.00}$	$= \frac{336.48 \times 100}{800.00}$
	= 39.00%	= 46.44%	= 42.06%

ตารางที่ 3 อัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ (ต่อ)

รายการ	ผ้าพื้น	ผ้าลายโบราณ	ผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ
	(บาท)	(บาท)	(บาท)
อัตราส่วนกำไรสุทธิ = $\frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ขายสุทธิ}}$	$= \frac{175.00 \times 100}{500.00}$	$= \frac{351.48 \times 100}{800.00}$	$= \frac{316.48 \times 100}{800.00}$
	= 35.00%	= 43.94%	= 39.56%

จากตารางที่ 3 ผ้าที่มีอัตรากำไรขั้นต้นสูงสุด คือ ผ้าลายโบราณ 46.44% รองลงมา คือ ผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 42.06% และต่ำที่สุด คือ ผ้าพื้นต่อผืน 39.00% สอดคล้องกับอัตรากำไรสุทธิสูงสุด คือ ผ้าลายโบราณต่อผืน 43.94% รองลงมาผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ต่อผืน 39.56% และต่ำที่สุดผ้าพื้นต่อผืน 35.00%

5. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนผ้าไหมมัดหมี่ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาต้นทุนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ มีต้นทุนการผลิตผ้าพื้นต่อผืน เท่ากับ 305.00 บาท (ค่าวัตถุดิบทางตรง 125.00 บาท ค่าแรงงาน 150.00 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 30.00 บาท) ผ้าลายโบราณต่อผืน เท่ากับ 428.52 บาท (ค่าวัตถุดิบทางตรง 112.50 บาท ค่าแรงงาน 238.00 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 78.02 บาท) และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ต่อผืน เท่ากับ 463.52 บาท (ค่าวัตถุดิบทางตรง 112.50 บาท ค่าแรงงาน 288.00 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 63.02 บาท) ซึ่งต่ำกว่างานวิจัยของนภลัย บุญทิม (2565) ที่ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์ งานวิจัยนี้นำเสนอต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองใน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผ้าทอพื้นเมืองจากด้ายประดิษฐ์ที่มีชื่อเรียกว่า “ชินหัวแดงตีนก่าน” มีต้นทุนรวมเท่ากับ 768.50 บาท และต่ำกว่างานวิจัยของเนื่อทอง ระดาสาร และธนพร วิไลศิลป์ (2565) ที่ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ : กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหมมัดหมี่บ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ซึ่งพบว่า มีต้นทุนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ต่อ 1 เมตร เป็นวัตถุดิบทางตรง 315 บาท ค่าแรงงานทางตรง 300 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 91.25 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 5.77 บาท รวมต้นทุนการผลิตต่อเมตร 712.02 บาท ทั้งนี้เพราะการศึกษานี้เป็นการผลิตผ้าไหมซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ราคาสูงกว่าด้ายประดิษฐ์

2. องค์ประกอบต้นทุนการผลิตผ้าทอ เมื่อพิจารณาผ้าทั้ง 3 ประเภท พบว่า องค์ประกอบต้นทุนการผลิตที่สูงที่สุด คือ ค่าแรงงาน โดยต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากค่าแรงงานในการทอผ้า รองลงมา คือ วัสดุดิบและค่าใช้จ่ายการผลิตตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภลัย บุญทิม (2565) ที่ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผ้าทอพื้นเมืองจากด้ายประดิษฐ์ที่มีชื่อเรียกว่า “ชินหัวแดงตีนก่าน” ซึ่งพบว่า ต้นทุนส่วนใหญ่เกิดจากค่าแรงงานในการทอผ้า และมีค่าใช้จ่ายการผลิตต่ำสุด

3. การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการทอผ้ามัดหมี่ ด้านผลตอบแทน ผู้ผลิตผ้ามัดหมี่บ้านพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีกำไรขั้นต้นต่อผืนสำหรับผ้าพื้น 195.00 บาท ผ้าลายโบราณ 371.48 บาท และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ ต่อผืน 336.48 บาท และมีกำไรสุทธิต่อผืนสำหรับผ้าพื้น 175.00 บาท ผ้าลายโบราณ 351.48 บาท ผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 316.48 บาท ซึ่งทำให้ผ้าลายโบราณมีกำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิสูงสุด ในขณะที่ผ้าพื้นมีกำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิต่ำที่สุด เนื่องจากผ้าพื้นมีการกำหนดราคาขายต่ำกว่าลายอื่นๆ ส่วนผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ มีต้นทุนในการผลิตสูงสุดเนื่องจากมีวิธีการผลิตซับซ้อนขึ้นทำให้ค่าแรงงานเพิ่มขึ้นจากผ้าลายโบราณ และเมื่อนำกำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิมาเปรียบเทียบกับรายได้จะมีอัตรากำไรขั้นต้นของผ้าพื้น 39.00% ผ้าลายโบราณ 46.44% และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ 42.06% อัตรากำไรสุทธิของผ้าพื้น เท่ากับ 35.00% ผ้าลายโบราณ เท่ากับ 43.94% และผ้าลายขอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรีฯ เท่ากับ 39.56% ซึ่งต่ำกว่างานวิจัยของนันทิดา ชะเวงรัมย์, นฤมล วงษ์สุวรรณ, ชนิภา พลคำ, เมทินี ศรีพุ่ม และสุพัตรา รักการศิลป์ (2561) ที่ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีอัตรากำไรขั้นต้น 54.30% และอัตรากำไรสุทธิ 53.52% และต่ำกว่างานวิจัยแก้วมณี อุทิมรัมย์, จริญญา สันฐิตินาวัดน์, น้ำอ้อย จันทะนาม, แพรววิภา นิลแก้ว และสุภาภรณ์ แสนทนต์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอัตรากำไรขั้นต้น 49.64% และอัตรากำไรสุทธิ 48.62%

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

นำต้นทุนที่คำนวณไปใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจ เช่น การกำหนดนโยบายส่งเสริมการขายที่มุ่งเน้นผ้าลายโบราณซึ่งเป็นผ้าที่มีอัตรากำไรสูงสุด ส่วนผ้าพื้นเป็นผ้าที่มีอัตรากำไรต่ำสุดและให้ผลตอบแทน (ค่าแรงงาน) กับสมาชิกกลุ่มต่ำสุดเช่นเดียวกัน การกำหนดราคาขายของผ้าแต่ละลายโดยใช้ต้นทุนเป็นฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนผ้ามัดหมี่ของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวนกับกลุ่มอื่นที่ทำผ้าประเภทเดียวกัน

7. เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (ม.ป.ป.). ผ้าไหมมัดหมี่. ค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2565, จาก

<https://www.finearts.go.th/chiangmaimuseum/view/34868-ผ้าไหมมัดหมี่>.

แก้วมณี อุทิมรัมย์, จริญญา สันฐิตินาวัดน์, น้ำอ้อย จันทะนาม, แพรววิภา นิลแก้ว และสุภาภรณ์ แสนทนต์. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทอผ้าไหมมัดหมี่ตีนแดง ตำบลนาโพธิ์ อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 12(2), 116-124.

นภลัย บุญทิม. (2565, มกราคม-มิถุนายน). ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์. วารสาร

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 11(1), 1-17.

นันทิดา ชะเวงรัมย์, นฤมล วงษ์สุวรรณ, ชนิภา พลคำ, เมทินี ศรีพุ่ม และสุพัตรา รักการศิลป์. (2561). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก

อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 (หน้า 999 - 1007). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

นุชจรี พิเชฐกุล. (2561). รายงานการเงินและการวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เนื่อทอง รัตตสาร และธนาพร วิลัยศิลป์. (2565). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าไหมมัดหมี่บ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา หัวข้อ : งานวิจัยทางสุขภาพและบริการ เพื่อ พัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ (หน้า 359-368). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.

วนิดา รักพรหม. (2565, 20 มีนาคม). ประวัติความเป็นมาของกลุ่มสตรีอาสาบ้านพวน. ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์, สัมภาษณ์).

สุจิต เมืองสุข. (2564). ผ้ามัดหมี่ของดีเมืองลึง ฝีมือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสตรีอาสาบ้านพวน. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2565, จาก https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_181877.

หลักทรัพย์บัวหลวง. (2564). รู้จัก งบกำไรขาดทุน คืออะไร และสะท้อนถึงประสิทธิภาพของบริษัทได้อย่างไร. ค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2565, จาก <https://knowledge.bualuang.co.th/knowledge-base/incomestatement/>.

อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2562). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.